

[Merten Lange.]

digst sted. Så er der ikke stort mere at gøre ved den.

Det næste kre'tur, som vi bliver konfronteret med, hedder studietidsforkortelse. Det går alle mennesker ind for, og det lyder også godt. Det er sådan, at i lang tid har tendensen været den, at de kortere uddannelser skulle gøres længere og de længere skulle gøres kortere. Nå ja, all right, så lad os se på det. Hvis vi ser på de objektive trends — og de er jo dog værd at se på — så er bl. a. dette folketing gået ind for en liberalisering af adgangen til den højere uddannelse; den er også gennemført, samtidig er uddannelsen vokset i bredde, og der er naturligvis sket på den ene eller den anden måde en ikke påfaldende, men dog registrerbar sænkning i kvaliteten for det materiale, der begynder. Det skulle normalt tilsige en længere studietid eller også ligefrem profetiske evner hos samtlige lærere.

Nå, all right, vi kan vel indstille os på det også og få det til at gå, men jeg vil tro, vi stadig væk må sige, at de normerede studietider, som for de fleste højere uddannelsesstudier på universiteter o. lign. ligger i størrelsesordenen 5 år, kan ikke vrides ret meget længere ned, før man skærer alt det eksperimenterende, alt det selvuddannende væk og derigennem bortskærer evnen til selvfornylse og derigennem udløser et meget hurtigt krav om efteruddannelse, som er dyr. Jo bedre en uddannelse er, jo længere kan den vare. En kort uddannelse skal hurtigt fornys, og derfor er det et økonomisk problem, vi står over for, det at betragte uddannelsen i hele livsforløbet og se, hvad den koster. Hvis man kun ser på prisen på den første anpart, har man drevet en meget kortsigtet og meget lidt klog økonomi.

Man taler dernæst med rette om en række problemer i forbindelse med frafaldet fra de højere uddannelser. Det skal man nok tage på med en professor Ølgaardsk afslappethed, han er ikke for ingenting vismand. Det er et problem, det er da fuldstændig klart: man modtager en hel del studenter, som egentlig ikke har tænkt sig andet end at komme på seminarium, når det engang blev åbent, så de kunne komme derind og ikke skulle søge et fjernt jysk seminarium. De tager lidt tid, de fylder i statistikken. Jeg tror, de har fået en værdifuld tilføjelse til

deres læreruddannelse. Jeg tror i virkeligheden, det er en god investering, i snit forlænger den naturligvis læreruddannelsen en del, universitetet bærer tallerden, og seminariet bærer glæden og kvaliteten. Vi deler gerne.

Men sådan kan der siges meget om frafaldet. Den hårde kendsgerning er, at ser vi på, hvor meget det fylder i undervisningstid og ikke mindst i investering, ja, så er frafaldet på dette tidspunkt af undervisningen forholdtvis billigt. Den billigste uddannelse, der serveres i dette land overhovedet, er formodentlig det første og andet år ved de humanistiske studier ved universiteterne. Ganske enkelt: hvis man gerne vil beholde en mand inden for uddannelsessfæren og vil have det gjort så billigt som muligt, så send ham ind til dette beskedne traktement, så vil han have sparet penge for staten; de fleste andre steder er væsentlig dyrere, som man let kan se. Og oven i købet får vi, for hver gang der kommer én, foræret en lille bid forskning, så det er jo og godt.

Man taler meget om dette frafald i forbindelse med bevillingsgrundlaget. Det skal man være klar over er væsentligt. Man får bevillinger til de højere læreanstalter på baggrund af de sjæle, der bliver undervist rent faktisk, og de får ikke anden undervisning end den, der er normeret. Hvis deres studietid er 9 år, rent faktisk, så har de faktisk kun fået de 5 års undervisning, de skal have. De har spredt den ud, fordi de har ikke fået penge til andet. De har været nødt til at tage erhvervsarbejde, og det er måske oven i købet fornuftigt for mange af dem; lad os ikke diskutere det lige nu. Men kendsgerningen er, at det, de har fået leveret, er den normerede undervisning og ikke et hak mere, eller i hvert fald et meget lille hak, uanset om de er dumpet eller hvad som helst. Det skal vi bare huske i diskussionen. Studietider er rigtige tider. Det er det, staten betaler. Det er faktisk den hårde kendsgerning.

På den baggrund kan vi jo så snakke adgangs begrænsning. Det er en meget, meget hellig ko, og det synes, som koen har fået svindsot på det senere, den er ikke så hellig, som den har været. Til det vil jeg blot sige: det er ikke særlig rigt, at folk ikke kan få lov til at uddanne sig til det, de har lyst til. Det er en sund liberalisme, at folk selv kan vælge, hvis de har rimelige kvalite-